

דף עבודה לתלמיד/ה

כבוד ואחריות

מה מגיע לי – ומה מוטל עליי?

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

א. פתיחה: "214 צפו. 0 עצרו."

בקבוצת הוותסאפ של השכבה עולה סרטון מבין של תלמיד מהשכבה. מישהו צילם אותו בלי שידע. תוך שעה יש 214 צפיות ו־37 אימוג'ים צוחקים. אף אחד לא כתב "תורידו את זה".

דרגו מ־1 (הכי אחראית) עד 5 (הכי פחות אחראית):

מי שצילם את הסרטון	
מי שהעלה אותו לקבוצה	
מי שהגיב באימוג'י צחק	
מי שצפה ושתק	
מנהלי הקבוצה	

למה בחרתי דווקא ככה?

ב. קו הרצף

בכל היגד הקיפו את המספר: 1 = לא מסכים/ה בכלל, 5 = מסכים/ה לגמרי.

היגד מס'	בהתחלה	אחרי הדיון
_____	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
_____	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
_____	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5

מה היזי אותי, או מה חיזק את העמדה שלי?

היגד שהייתי מוסיף/ה לקו הרצף:

ג. תחנת דילמה: מפת ההחלטה

כרטיס מס' _____ שם הדילמה: _____ התפקיד שלי: _____

	1. מי מעורב, ומה כל אחד מרגיש?
	2. איפה כאן כבוד: למי, ואיך הוא נראה בפועל?
	3. מה האחריות שלי, ומה לא שלי?
	4. מה האפשרויות, ומה המחיר של כל אחת?
	5. ההחלטה שלנו ומשפט אחד שמנמק אותה

פתיתי משפטים: "לדעתי האחריות כאן היא של... כי..." · "כבוד בפועל ייראה כך: ..." · "אם נבחר ב... המחיר יהיה..."

עמדת מיעוט בקבוצה (אם הייתה):

ד. מקורות

מקור א' (לכולם) · משנה, מסכת אבות ד, א

בן זומא אומר: איזהו חכם? הלומד מכל אדם... איזהו גבור? הכובש את יצרו... איזהו עשיר? השמח בחלקו... איזהו מכבד? המקבד את הבריות.

במילים שלך: לפי בן זומא, מי נחשב "מכובד"?

מה ההבדל בין "לקבל כבוד" לבין "להיות מכובד"? האם אפשר להיות מכובד גם כשלא מכבדים אותך?

בן זומא לוקח ארבעה דברים שאנחנו רגילים למדוד מבחוח (ידע, כוח, כסף, מעמד) ומודד אותם מבפנים. כתבו בסגנון שלו: "איזהו אחראי? _____".

בחרו מקור נוסף לפי המסלול שלכם:

👤 מקור ב' - בראשית ד, ט; משנה, מסכת אבות ב, ה (הלל)

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל קַיִן: אֵי הֶבֶל אָחִיךָ? וַיֹּאמֶר: לֹא יָדַעְתִּי, הֲשֹׁמֵר אָחִי אֲנִי?" (בראשית ד, ט)
"וּבְמָקוֹם שֶׁאֵין אָנָשִׁים, הִשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת אִישׁ." (אבות ב, ה)

1. קין עונה על שאלה בשאלה. מה הוא בעצם אומר על אחריות?

2. "במקום שאין אנשים": באיזה מצב מהדילמות "אין אנשים", כלומר אף אחד לא פועל? מה פירוש "להיות איש" שם?

3. האם המשפט של הלל עונה לשאלה של קין? איך?

👤 מקור ג' (אתגר) - ויקטור פרנקל; עמנואל לוינס (תרגום חופשי)

"החירות אינה המילה האחרונה. החירות היא רק חלק מהסיפור וחצי מהאמת... לכן אני ממליץ להשלים את פסל החירות שבחוף המזרחי בפסל אחריות בחוף המערבי." (ויקטור פרנקל, "האדם מחפש משמעות")
"אני אחראי לזולת בלי לחכות להדדיות, ולו יעלה לי הדבר בחיי. ההדדיות היא עניינו שלו." (עמנואל לוינס, "אתיקה ואינסוף", 1982)

1. למה לפי פרנקל חירות בלי אחריות היא רק "חצי מהאמת"? תנו דוגמה מחייכם (רישיון, רשתות, כסף ראשון).

2. לוינס אומר שהאחריות שלי לא תלויה במה שהאחר עושה. האם זה מוסרי? האם זה מציאותי?

3. השווו בין לוינס לבין ההיגד "מותר לא לכבד מבוגר שלא מכבד אותי" מקו הרצף.

ה. כרטיס ההתחייבות שלי

קטנה, מעשית ומדידה. "להיות אדם טוב יותר" לא נחשב 😊

✂ גזרו ושמרו (בארנק, בכיסוי הטלפון, ביומן)

דבר אחד שאני לוקח/ת עליו אחריות בשבועיים הקרובים:

אדם אחד שמגיע לו ממני יותר כבוד, ואיך אראה את זה:

מה יעזור לי לעמוד בזה (אדם, תזכורת, הרגל):

איך אדע שהצלחתי?

חתימה: _____ תאריך לבדיקה: _____

ו. רפלקציה

משפט אחד שאני לוקח/ת מהשיעור:

🕒 למי שרוצה: כתבו דילמה משלכם מהחיים, עם שאלה פתוחה בסוף.

"לא עליך המלאכה לגמר, ולא אתה בן חורין לבטל ממנה" (רבי טרפון, אבות ב, טז)